

MaS, ARBO-wet en Arbeidstijdenwet (ATW)

Een maatschappelijke stage moet als arbeid worden beschouwd wanneer deze buiten de onderwijsinstelling wordt uitgevoerd. De arbeidsomstandighedenwet en de arbeidstijdenwet zijn derhalve beide van toepassing.

Er zijn een aantal wettelijke regels opgesteld om jongeren te beschermen. Aan deze regels dienen werkgevers, en ook stagebieders zich te houden. Voor jongeren tot en met 15 jaar zijn er beperkingen in wat zij mogen doen. Voor jongeren boven de 15 jaar zijn er meer mogelijkheden om werkzaamheden te verrichten. Toezicht en voorlichting is voor alle jongeren onder de 18 jaar noodzakelijk.

Regels m.b.t. werkzaamheden die jongeren mogen verrichten

Kinderen onder de 16 jaar mogen alleen werken onder strenge voorwaarden en op gezette tijden zoals buiten schooltijd en/of in vakanties.

- Kinderen vanaf 12 jaar mogen hulparbeid verrichten in het kader van een alternatieve straf
- Kinderen vanaf 13 jaar mogen niet-industriële hulparbeid verrichten van lichte aard en ze mogen meewerken aan uitvoeringen
- Kinderen vanaf 14 jaar mogen lichte hulparbeid verrichten die samenhangt met het onderwijs
- Kinderen vanaf 15 jaar mogen ochtendkranten bezorgen en niet-industriële arbeid van lichte aard verrichten.

Met niet-industriële (hulp)arbeid worden hand- en spandiensten bedoeld en geen productiegerichte arbeid. Gevaar voor de gezondheid en veiligheid van de kinderen moet zijn uitgesloten. Licht niet- industrieel werk dat kinderen tot en met 15 jaar mogen doen is bijvoorbeeld:

- Lichte (hulp)werkzaamheden in een winkel, zoals vakken vullen, het markeren van lege vakken, helpen bij het inpakken, vloer vegen of schoonmaakwerkzaamheden
- Lichte (hulp)werkzaamheden in de landbouw, zoals groenten en fruit plukken, lichte oogstwerkzaamheden, het voeren van kleine dieren
- (hulp)werkzaamheden in de horeca, zoals het helpen bij het bedienen, bijvoorbeeld in een snackbar, kantine of restaurant. Als er alcohol wordt geschonken mag een kind niet in het restaurantdeel helpen maar wel in de keuken
- (hulp)werkzaamheden bijvoorbeeld in een manege, op een camping, in een speeltuin, in een pretpark, in een bowlingcentrum, in een museum

Een totaal overzicht van regels voor jeugdige medewerkers vindt u in het kennisdossier op de site van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Kijk op www.arbo.nl

Wat betreft het type werkzaamheden zijn jongeren vanaf 16 jaar aan minder regels gebonden.

Regels m.b.t. tijden waarop jongeren mogen worden ingezet

Kinderen vanaf 13 jaar mogen zeer beperkt werken. De regels hiervoor verschillen: voor schooldagen gelden andere regels dan voor vrije dagen.

Een 13- of 14-jarig kind mag op schooldagen incidenteel werken. Hij mag dan klusjes rond het huis en in de buurt verrichten. De kinderen van winkeliers of landbouwers mogen in het bedrijf van hun ouders helpen. Voorwaarde is dat het bedrijf één geheel

vormt met het woonhuis van het kind. Het aantal uur naast de lesuren mag maximaal 2 uur per dag zijn. Er geldt een maximum van 5 werkdagen en 12 uur per week.

Vrije dagen zijn zaterdagen en zondagen en eventuele andere vrije dagen waarop het kind geen school heeft. Op zondag mogen deze jongeren niet werken. Wel mogen ze soms onder strengere voorwaarden aan uitvoeringen deelnemen. Op vrije dagen mogen 13- en 14-jarigen meer soorten werk verrichten. Ze mogen dan hulpwerk van lichte aard verrichten. Op vrije dagen mogen jongeren van 13 en 14 jaar zich maximaal 6 uur inzetten, in vakantietijden is dat 7 uur.

Alle dagen van het jaar geldt dat 13- en 14- jarigen niet 's avonds na 19.00 uur mogen werken.

Voor 15-jarigen gelden grotendeels dezelfde regels als voor 13- en 14- jarigen. Wel zijn er een aantal versoepelingen. Zij mogen in plaats van 6 nu 8 uur op een niet- schooldag werken. Het totaal aantal werkuren in een schoolweek blijft gelijk (12 uur), maar in vakanties wordt dit 40 uur. Kinderen vanaf 15 jaar mogen op zondag werken als dat voor iedereen in dat bedrijf gebruikelijk is. Op zondag werken betekent de zaterdag ervoor vrij. En nooit meer dan 11 zondagen in 16 weken werken.

Jongeren vanaf 16 jaar hebben meer vrijheid, voor hen zijn de regels minder streng. Ze mogen langer werken (9 uur per dienst) en maximaal 45 uur per week (met een gemiddelde van 40 uur per 4 weken). Ze mogen op zondagen werken als dat voor andere werknemers ook gebruikelijk is, maar er moeten minstens 13 vrije zondagen zijn per 52 weken. In schoolweken moet en minimaal rust zijn tussen 23.00 en 7.00 uur. In schoolvakanties mogen leerlingen eerder beginnen.

Jongeren van 16 en 17 jaar zijn nog (gedeeltelijk) leerplichtig. Werk (en stage) mag hen niet verhinderen naar school te gaan.

Maximum arbeidstijd	13+ 14 jarigen	15 jarigen
Schooldag	2 uur	2 uur
Niet schooldag	7 uur	8 uur
Vakantiedag	7 uur	8 uur
Schoolweek	12 uur	12 uur
Vakantieweek	35 uur	40 uur

Rusttijden	13 + 14 jarigen	15 jarigen	16 en 17 jarigen
Minimum dagelijkse rust	14 uur	12 uur	12 uur
In elk geval tussen	19.00 – 8.00 uur	19.00 – 7.00 uur	23.00 – 7.00 uur
In vakanties	19.00 – 7.00 uur	19.00 – 7.00 uur	In vakanties mogen ze eerder beginnen
Aaneengesloten pauze bij werktijd meer dan 4,5 uur	Half uur	Half uur	Mag ook in twee pauzes van 15 min.

Zoals uit het bovenstaande blijkt is een stage na 19.00 uur voor jongeren t/m 15 jaar volgens de Arbeidstijdenwet en Arbo- regels niet toegestaan. Hieronder staat cursief een reactie van het ministerie van OCW , waaruit blijkt dat daar enigszins soepel mee omgegaan kan worden.

Stages na 19.00 uur?

Blijft een lastige kwestie, aangezien er officiële Arbo regels zijn, maar daarnaast bestaat natuurlijk ook de werkelijkheid, waarin dit niet altijd haalbaar of zelfs wenselijk is. Bescherming van de leerling staat voorop, zolang deze wordt gewaarborgd zouden er niet perse redenen hoeven zijn waarom licht afwijken van deze regels grote problemen oplevert. Maar dit zijn lastige en individuele afwegingen, belangrijkste is dat aan veiligheid wordt voldaan en de duur van de stagetijden. Ga er naar billijkheid mee om. De school kent de leerling het beste en kan dat inschatten.

Scholen moeten zich in principe aan de ATW houden. In de praktijk blijkt dit vaak erg lastig en beperkend. Men is ook niet bang voor de arbeidsinspectie als een leerling in de avonduren bij de sportclub actief is, dus waarom zou dit in het geval van MaS ineens een onoverkomelijk probleem zijn? OCW is bezig om het inzicht in de arbeidstijden helder te krijgen zodat iedereen weet wat de kaders zijn.

Waar liggen nu de kansen?

Lettend op de mogelijkheden en grenzen die uitgaan van de arbowetgeving, bieden maatschappelijke stages de volgende kansen:

- Jonge jongeren kunnen voor korte klussen ingezet worden. Voor jongeren geldt een maximaal aantal uren dat ze mogen werken buiten school. Soms duurt een vrijwilligersklus 2,5 uur. Op zich is het uitgangspunt dat een klus niet meer dan 2 uur duurt, maar een iets langere klus mag ook wel. Als het maar niet structureel is, zodat het gemiddelde aantal "werkuren" buiten schooltijd veel hoger is dan het vastgestelde aantal uren.
- Als MaS onder schooltijd valt, kunnen de opdrachten groter zijn (dan is er totaal meer ruimte om te "werken"). Veel organisaties hebben juist in de middagen, avonden en weekenden klussen. Kijk samen met de school naar de mogelijkheden.
- Klussen op zondag zijn voor veel jongeren lastig in te vullen. Zaterdagen, vakanties en schooldagen (ook na schooltijd) bieden de meeste kansen!
- Oudere jongeren (vanaf 16 jaar) inzetten voor klussen op zondagen en in de avonden.
- Maak gebruik van vakanties, waarin jongeren flexibel inzetbaar zijn en ze bovendien ook meerdere dagen achter elkaar aan de slag kunnen. Bovendien: in de vakanties worden ook veel activiteiten georganiseerd.
- Wilt u veelzijdige klussen aanbieden? Dan is het aan te ragen jongeren vanaf 16 jaar stage te laten lopen. Bovendien zijn ze op die leeftijd ook wat zelfstandiger wat voor de stagebiedende organisatie ook prettig is.